

Sadržaj

Uvod u Zbirku kognitivnih pristrasnosti i pogrešaka	1
Snalaženje u neizvesnosti	1
Kognitivne pristrasnosti i pogreške	3
Prva kognitivna pristrasnost	4
Kognitivne heuristike	4
Kategorizacija kognitivnih pristrasnosti	6
Zbirka kognitivnih pristrasnosti i pogrešaka.	8
Literatura.	11
I Osnovne pristrasnosti i pogreške i opšti mehanizmi	15
1. Kognitivna refleksivnost.	17
Šta je kognitivna refleksivnost?	17
Kako meriti kognitivnu refleksivnost?	20
Kognitivna refleksivnost kao indikator racionalnog mišljenja	23
Kako objasniti kognitivnu refleksivnost?	26
Zaključak	28
Literatura.	28
2. Vodič kroz literaturu o ukotvljavanju	34
Uvod	34
Procedura i fenomen: demonstracije i amplifikacije	35
Proceduralne i fenomenološke varijacije: koji su uslovi nužni za pojavu ukotvljavanja	38
Trebali li nam genitivni znak: jedna heuristika ili više heuristikâ	41
Sa druge strane jastuka: kako smanjiti ukotvljavanje.	44
Umesto zaključka	45
Literatura.	46
3. Pristranost potvrđivanja	55
Uvod.	55
Zadaci induktivnog rasuđivanja za ispitivanje pristranosti potvrđivanja	58

Istraživanja testiranja hipoteza	67
Literatura	69
4. Pristrasnost uverenja	73
Šta je pristrasnost uverenja?	73
Kako ispitujemo pristrasnost uverenja?	75
Kako napraviti dobre stimulse i zadatke za registrovanje pristrasnosti uverenja?	79
Šta pokazuju i u kojim pravcima su išla istraživanja pristrasnosti uverenja?	82
Domeni rasuđivanja i kognitivnog funkcionisanja	85
Kako se objašnjava pristrasnost uverenja?	85
Literatura	87
5. Efekat okvira rizičnog izbora	92
Uvod i klasični zadatak	92
Kako je moguće da reči menjaju <i>odluke</i> ?	96
Teorija izgleda	96
Reči nas prebacuju iz zone dobitka u zonu gubitka, i obrnuto	99
Nužni elementi zadatka rizičnog izbora za ispitivanje uticaja okvira.	100
Okvir u istraživanjima	107
Okvir u teoriji	111
Zaključak	112
Literatura	113
6. Pretjerana samouvjerenost	122
Uvod	122
Metode istraživanja	124
Osnovni empirijski rezultati	128
Implikacije i zaključak	130
Literatura	132
7. Treba li samo da obratimo pažnju?	135
Definicije i istorijat istraživanja pristrasnosti u pažnji	136
Paradigme za ispitivanje pristrasnosti pažnje u laboratorijskom okruženju	140
Pregled aktuelnih istraživanja	151
Teorijski modeli za objašnjenje pristrasnosti u pažnji	154
Literatura	156

8. Uticaj motivacije i osobina ličnosti na pristrasnosti pri percepciji i donošenju odluka	161
Motivacija kao lupa za razmatranje pristrasnosti u percepciji i odlukama	162
Teorije perceptivnih pristrasnosti	164
Pažnja i donošenje odluka: modeli usredsređenosti na gubitke	165
Ispitivanje pristrasnosti u percepciji	166
Uticaj ličnosti na percepciju i donošenje odluka	170
Zaključak	173
Literatura	174
II Pristrasnosti i pogreške o verovatnoći	179
9. Zanemarivanje osnovne stope	181
Kako se ispituje zanemarivanje osnovne stope?	184
Nalazi o zanemarivanju osnovne stope	187
Zašto zanemarujemo informaciju o osnovnoj stopi?	190
Literatura	193
10. Pogreška konjunkcije	197
Konjunkcija i pogreška konjunkcije	197
Objašnjenja pogreške konjunkcije	201
Daljnja istraživanja pogreške konjunkcije	202
Zaključak	207
Literatura	208
11. Kockarska greška	212
Kockarska greška – uvod	213
Kratka istorija kockarske greške	214
Zadaci za merenje kockarske greške	218
Najvažniji nalazi o kockarskoj grešci	226
Teorijski modeli kockarske greške	234
Literatura	239
12. Neosetljivost na veličinu uzorka	242
Načini ispitivanja neosetljivosti na veličinu uzorka	245
Teorijski okvir	251
Noviji pravci istraživanja	255
Zaključak	256
Literatura	256

13. Sindrom Baader–Meinhof ili iluzija frekventnosti	260
Šta je sindrom Baader–Meinhof ili iluzija frekventnosti?	260
Kako ispitivati iluziju frekventnosti?	264
Teorijsko i empirijsko utemeljenje sindroma Baader–Meinhof	270
Literatura.	276
14. Pristrasnost pojednostavljivanja	280
Uvod: da li je zbog Okamove oštrice palo objašnjenje pada aviona?	281
Jednostavno, verovatno i obuhvatno	
– teško da objašnjenje može imati baš sve	282
Pristrasnost pojednostavljivanja kod naučnika	
– da li su naučnici otporniji na ovu pristrasnost od laika?	283
Nije moguće pojednostavljeno registrovati	
pristrasnost pojednostavljivanja	285
Srodni konstrukti i oblast kognitivne psihologije.	289
Modeli objašnjenja pristrasnosti pojednostavljivanja	292
Da li je moguće doneti jednostavan zaključak?	294
Literatura.	295
III Način predstavljanja	299
15. Okvir atributa	301
Pojmovne odrednice uokviravanja atributa.	303
Karakteristike istraživačkog materijala	305
Istraživanja efekta uokviravanja atributa	311
Teorijsko objašnjenje efekta uokviravanja atributa	313
Zaključak.	313
Literatura.	314
16. Struktura opcija.	317
Da li napolitanke sa limunom mogu da utiču na izbore koje pravimo?	317
Stimulusi, varijable i postavka zadatka	
za ispitivanje efekta strukture opcija	321
Pregled istraživanja iz oblasti	325
Teorija iza efekta strukture opcija	328
Literatura	330
17. Efekat mamca	333
Činioci efekta mamca i srodni efekti	334
Efekat mamca u kontekstu teorija racionalnosti	336

Konstrukcija eksperimentalnog zadatka	
u kom se registruje efekat mamca	336
Pregled studija u kojima je zabeležen efekat mamca	339
Domeni u kojima se javlja efekat mamca	340
Teorijska razmatranja nalaza o efektu mamca	342
Literatura.	344
18. Pristrasnost ishoda i pristrasnost propuštanja	347
Definicija pristrasnosti ishoda.	348
Procena pristrasnosti ishoda	350
Manifestacija i posledice pristrasnosti ishoda	356
Mehanizam delovanja pristrasnosti ishoda	358
Literatura.	362
19. Efekat posedovanja	369
Definisanje i istorijat efekta posedovanja	370
Kako se istražuje efekat posedovanja.	371
Šta su glavni nalazi, sa čim je povezan efekat posedovanja	
i od čega zavisi	373
Šta kaže teorija?	376
Zaključak.	379
Literatura.	379
IV Pristrasnosti i pogreške u vremenu	383
20. Efekt nepovratnog troška	385
Uvod.	385
Manifestacije efekta nepovratnog troška.	387
Efekt nepovratnog troška u znanstvenoj literaturi.	388
Objašnjenja efekta nepovratnog troška	390
Metodološki aspekti istraživanja efekta nepovratnog troška.	392
Kratak pregled rezultata istraživanja efekta nepovratnog troška	396
Literatura.	397
21. Pristrasnost naknadne pameti.	401
Eksperimentalna procedura i istraživački materijali	405
Pregled istraživanja	410
Teorijska potpora razumevanju fenomena naknadne pameti.	413
Literatura.	415

22. Pristrasnost u procjeni uštede vremena	419
Šta je pristrasnost u procjeni uštede vremena?	420
Kako ispitati pristrasnosti u procjeni uštede vremena?	421
Šta su dosadašnja istraživanja otkrila o pristrasnosti u procjeni uštede vremena?	425
Teorije i modeli pristrasnosti procjene uštede vremena.	427
Literatura.	429
23. Temporalna ekstenzija	433
Istraživački materijali	436
Ispitivanje procenjenih osobina ličnosti	437
Procedura istraživanja.	439
Šta su facijalne ekspresije emocija govorile o afilijativnosti i dominaciji osoba koje su ih ispoljavale?	440
Koju funkciju za nas ima prepuštanje ovoj vrsti kognitivne pristrasnosti?	443
Teorije atribucije	444
Zaključak.	445
Literatura.	445
V Pristrasnosti i pogreške u društvu	451
24. Kognitivna pristrasnost samopotvrđivanja.	453
Šta je pristrasnost samopotvrđivanja.	453
Kako se meri pristrasnost samopotvrđivanja	457
Crna ovca kognitivnih pristrasnosti	463
Kako objasniti pristrasnost samopotvrđivanja – nuspojava ili <i>karakteristika</i> rasprave	465
Literatura.	467
25. Efekat ukrcavanja	472
Objašnjenje fenomena	472
Pregled ranijih istraživanja.	475
Teorije u pozadini efekta ukrcavanja	479
Materijali za ispitivanje efekta ukrcavanja	481
Zaključak.	485
Literatura.	486
26. Dunning–Kruger efekt.	489
Prikaz istraživanja Dunning–Kruger efekta.	491

Replikabilnost Dunning–Kruger efekta	496
Objašnjenja Dunning–Kruger efekta i kritike	497
Literatura.	500
27. Iluzija eksplanatorne dubine	505
Zadaci u istraživanjima iluzije eksplanatorne dubine.	507
Pionirske studije iluzije – istraživanja Rozenblita i Kila	509
Savremena istraživanja iluzije eksplanatorne dubine.	514
Teorijska podloga i interpretacije u istraživanjima iluzije eksplanatorne dubine	515
Literatura.	517
28. Duplo mišljenje	520
Da li je doslednost univerzalna potreba?	520
Problemi i rešenja u operacionalizaciji duplog mišljenja	523
Pregled prethodnih istraživanja duplog mišljenja	526
Ka jedinstvenom modelu duplog mišljenja.	528
Literatura.	530
Zahvalnosti	533
Biografije autora	535
Indeks	545